

CAUZELE ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

martie 2008

Rele tratamente aplicate de agenți ai statului unui minor de origine romă. Rolul subsidiar al Curții. Lipsa unei anchete efective. Neepuizarea căilor interne de atac. Obligația statului de a demasca orice motiv rasist. Sarcina probei. Art. 3 – interzicerea tratamentelor inumane ori degradante. Art. 14 – interzicerea discriminării

1. Reclamantul suferise leziuni la sau în jurul datei în care afirma că fusese bătut de polițiști în cursul unor incidente între oficiali ai statului și persoane de etnie romă; declarațiile sale erau coerente și susținute de un raport medical și unele declarații ale martorilor; revenea Guvernului să dovedească în mod satisfăcător că leziunile se produsese în alt mod și, din pricina deficiențelor anchetei penale, nu a realizat acest lucru. Art. 3 – latura materială: *încălcare*.

2. Ancheta condusă de autorități cu privire la evenimente prezenta mai multe carențe: audierea numai a 3 săteni din 30, fără a se explica de ce nu au fost audiați ceilalți; înlăturarea declarațiilor sătenilor fără să se explice de ce erau mai puțin credibile decât ale polițiștilor, neanalizarea adecvată a declarațiilor; neidentificarea persoanelor responsabile de leziunile provocate reclamantului; lipsa de independență ierarhică și instituțională a procurorului militar. Art. 3 – latura procedurală: *încălcare*.

3. Atacarea la instanța competentă a rezoluției procurorului de neîncepere a urmăririi penale, în baza modificărilor legislative intervenite la 3 ani de la incidente, reprezenta o cale de atac efectivă ce trebuia epuizată de reclamant înainte de a se adresa Curții prin cererea privind imposibilitatea de a introduce o acțiune civilă în despăgubiri împotriva polițiștilor din pricina caracterului defectuos al anchetei

penale. Art. 6 alin. (1): *neepuizarea căilor de atac*. Art. 13: *neîncălcare*.

4. Atunci când investighează incidente violente, autoritățile au obligația de a lua măsuri rezonabile pentru a demasca orice motiv rasist. Statul nu își îndeplinește această obligație în cazul în care nu au fost luate în considerare declarațiile unor martori, expresiile folosite de autorități și s-a concluzionat, prea lejer, că nu există o motivație rasială. Motivele rasiale aflate la baza acțiunilor polițiștilor erau clare și revenea Guvernului să aducă orice argumente din care să rezulte că incidentele au fost neutre rasial. Art. 14: *încălcare*.

Cauza *STOICA împotriva României* (nr. 1),
hotărârea din 12 februarie 2008^{*)}

Comunicată la 4 martie 2008

Cererea nr. 42722/02

În cauza *Stoica împotriva României*, Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a III-a), într-o cameră compusă din: Josep Casadevall, președinte, Corneliu Bîrsan, Boštjan M. Zupančič, Alvina Gyulumyan, Egbert Myjer, Ineta Ziemele și Luis López Guerra, judecători, și Santiago Quesada, grefier de secție, după deliberarea din Camera de consiliu din data de 12 februarie 2008, pronunță următoarea hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 42722/02) îndreptată împotriva României, în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale («Convenția»), formulată de un cetățean român de etnie romă, dl. Constantin Decebal Stoica («reclamantul»), la data de 19 noiembrie 2002.

^{*)} Traducere de *Veronica Dobozi*, avocat în Baroul București.

2. Reclamantul a fost reprezentat de către părinții săi, doamna Floarea Stoica și domnul Marin Dumitru Stoica, Centrul European pentru Drepturile Romilor («ERRC») din Budapesta, Ungaria, și Centrul Romilor pentru Intervenție Socială și Studii («Romani CRIS») din București. Guvernul român («Guvernul») a fost reprezentat de agentul său, dl. Răzvan-Horațiu Radu, din Ministerul Afacerilor Externe.

3. Reclamantul a invocat, în special, în temeiul art. 3, faptul că a fost supus unor rele-tratamente de către polițiști și că ancheta care a urmat cu privire la incidente nu a fost efectivă. El s-a plâns și de faptul că evenimentele invocate și deficiențele anchetei au fost motivate de prejudecăți rasiale, ceea ce încalcă dispozițiile art. 14 coroborate cu dispozițiile art. 3. În temeiul art. 6 alin. (1) din Convenție, acesta s-a plâns de asemenea că nu a avut acces la o instanță pentru a obține compensații pentru pretinsele rele-tratamente ce i-ar fi fost aplicate de către polițiști. În fine, reclamantul a arătat că nu a avut nicio cale de atac efectivă la dispoziție pentru a ataca soluția procurorului dată în cauză.

4. La 8 noiembrie 2005, Curtea a decis să comunice Guvernului plângerea. Prevalându-se de dispozițiile art. 29 alin. (3) din Convenție, Curtea a hotărât să analizeze în același timp admisibilitatea și fondul cauzei.

ÎN FAPT

I. Circumstanțele cauzei

5. Reclamantul s-a născut în 1987 și locuiește în Gulia, un sat cu 80% din populație de origine romă, din comuna Dolhasca, județul Suceava.

A. Relele-tratamente aplicate reclamantului

6. La data de 3 aprilie 2001, viceprimarul, patru ofițeri de poliție din Poliția Dolhasca și șeful lor, șase gardieni publici din Dolhasca și un șofer, au sosit cu trei mașini pentru o executare silită împotriva proprietarilor ale căror vite pășteau pe pășunea publică. Trei dintre gardienii publici purtau uniforme negre cu cagule și aveau bastoane. În jurul orei 8 p.m., pe drumul de întoarcere spre Postul de Poliție Dolhasca, aceștia au intrat în barul lui C.C. din Gulia pentru a verifica documentele proprietarului. A izbucnit un conflict între autorități și circa 20-30 de romi adunați în fața barului. Susținerile părților cu privire la desfășurarea evenimentelor diferă.

1. Versiunea reclamantului cu privire la fapte

7. F.L., un sătean de origine romă, tocmai părăsea barul când a intrat poliția. Sergentul D.T. l-a întrebat dacă

era „țigan sau român”. Când F.L. a răspuns că era țigan, viceprimarul le-a cerut ofițerilor de poliție și gardienilor publici să-i dea acestuia și celorlalți romi o lecție. Polițiștii și gardienii publici au început să-l bată pe F.L. și pe alți romi care se aflau din întâmplare în apropierea barului.

8. Reclamantul, care tocmai cumpărase ceva de la un magazin din apropiere, a fugit împreună cu alți copii, dar a fost ajuns din urmă de D.T. care a început să-l bată, să-l lovească cu pumnii și picioarele în ceafă și l-a împins într-un șanț. Reclamantul i-a spus lui D.T. că tocmai fusese operat la cap și că bătaia i-ar putea pune în pericol viața. D.T. a continuat să-l bată până când reclamantul a devenit inconștient. Mai multe persoane, printre care colegii de școală ai reclamantului au fost martori la incident. Viceprimarul și ofițerii de poliție au fost auziți proferând remarci rasiste.

9. Oficialii au plecat de la fața locului, lăsându-l pe reclamant inconștient la pământ. A.S., V.D. și I.C., martori la incident, l-au dus până la casa părinților săi.

2. Versiunea Guvernului asupra faptelor

10. Viceprimarul a intrat în barul lui C.C. împreună cu un ofițer de poliție și s-a plâns de condițiile insalubre din împrejurimi, precum și de faptul că C.C. le permite oamenilor să bea excesiv.

11. C.C. le-a cerut clienților săi să părăsească barul. În timpul discuțiilor cu autoritățile, C.C. și soția sa i-au incitat pe clienții lor, care s-au adunat în fața barului, pentru a-i înfrunta pe oficiali. Clienții au devenit agresivi. Polițiștii l-au înconjurat pe viceprimar în scopul de a-l proteja. Oficialii s-au întors rapid la mașinile lor și au părăsit locul de îndată. Mașina viceprimarului, care a plecat ultima, a fost atacată de localnici cu băte.

B. Examinarea medicală a reclamantului

12. În seara zilei de 3 aprilie 2001, reclamantul a fost transportat la spitalul Sfânta Maria din Iași, de către părinții săi.

13. La data de 6 aprilie 2001 a fost examinat de către un doctor de la Institutul Medico-Legal din Iași. Certificatul medical eliberat a reținut după cum urmează:

„- Pe exteriorul părții de sus a cotului stâng: o excoriație discontinuă cu dimensiuni 1,2x1 cm, cu o crustă roșie hematică.

- Spațiul dintre omoplat și vertebre: echimoze lineare transversale violete, cu dimensiuni de la 9x3,2 cm la 5,52x2,8 cm, două pe partea dreaptă, una pe partea stângă.

- Pe partea exterioară a brațului drept: o echimoză lineară roșie transversală cu dimensiuni de 5,5x2 cm.

- Pacientul afirmă că are dureri în zona parietală dreaptă a craniului, dar nu există leziuni exterioare vizibile post-traumatice (...)

Concluzie

Stoica Constantin prezintă echimoze, comoție toracică și excoriații, produse de către un obiect linear contondent, care pot data din 3 aprilie 2001.

Acesta are nevoie de trei până la cinci zile de îngrijiri medicale.”

14. În ceea ce privește trecutul său medical, reclamantul a fost diagnosticat cu o afecțiune a creierului și a fost operat la data de 20 decembrie 1999. La data de 12 aprilie 2001, Comisia pentru Protecția Persoanelor Handicapate a stabilit că are un handicap de gradul întâi care necesită supraveghere permanentă și asistent personal.

C. Investigațiile cu privire la incident

15. La data de 4 aprilie 2001, incidentele din 3 aprilie dintre romi și autorități au fost discutate în biroul primarului cu reprezentanți ai prefectului, Guvernului și Partidului Romilor. Mai multe persoane au depus mărturie, inclusiv mama reclamantului și martori oculari. La data de 5 aprilie 2001, un raport a fost trimis la Inspectoratul de Poliție Suceava («Poliția Suceava»).

16. La data de 9 aprilie 2001, Romani CRISS, acționând în numele reclamantului, a solicitat comandantului Poliției Suceava să înceapă investigații cu privire la incidente. În aceeași zi, această organizație și-au exprimat îngrijorarea către prefect cu privire la motivația rasistă aflată la originea incidentelor.

17. La data de 18 aprilie 2001, prefectul a informat Romani CRISS că ancheta primarului din 4 aprilie, la care a luat parte și reprezentantul prefectului, a exclus posibilitatea oricărei motivații rasiste care să fi stat la originea incidentelor.

18. La data de 18 aprilie 2001, tatăl reclamantului a formulat, în numele fiului său, o plângere penală la Parchetul Militar Bacău, împotriva lui D.T., a celorlalți polițiști și a viceprimarului.

19. La data de 5 iunie 2001, Avocatul Poporului, informat despre evenimente de către Romani CRISS, a solicitat deschiderea unei anchete Poliției din Suceava, Parchetului Militar Bacău, Agenției de Protecția Copilului Suceava și Consiliului Local Suceava și a cerut despăgubiri și ajutor pentru familia reclamantului.

20. La data de 20 august 2001, Agenția de Protecția Copilului Suceava a informat Avocatul Poporului că procedura de conciliere a fost demarată și suma de 2.000.000 lei (ROL) a fost acordată familiei recla-

mantului ca ajutor pentru asistența psihologică și recuperarea medicală a acestuia.

21. La data de 29 mai 2001, Romani CRISS a formulat o plângere penală la Parchetul militar Bacău împotriva lui D.T. și a celorlalte persoane presupus responsabile pentru incidente, acuzându-i de conduită abuzivă.

1. Investigațiile Poliției din Suceava

22. Poliția Suceava, ierarhic superioară Poliției Dolhasca, a demarat ancheta în acest caz.

23. La data de 7 mai 2001, au fost luate declarații de la sătenii D.D. și F. L., martori oculari, F.S., mama reclamantului, și A.S., tatăl unei alte pretinse victime.

Aceștia au declarat că fie polițiștii, fie gardienii publici, l-au urmărit și bătut pe reclamant.

24. Doi polițiști și viceprimarul au fost audiați la data de 8 mai 2001. Ei au declarat că C.C. l-a criticat pe viceprimar, afirmând că a câștigat voturile romilor făcând false promisiuni pe care le-a încălcat după ce a fost ales. Aceste cuvinte i-au stârnit pe romii adunați în fața barului să protesteze împotriva oficialilor, să-i insulte în limba romani și să le atace mașinile când au plecat. Ei au mai declarat că niciun sătean nu a fost bătut de niciunul dintre ofițerii de poliție sau gardienii publici în acea noapte și că toți oficialii au plecat de la fața locului în grabă cu mașina.

25. Săteanul L.D. a declarat în aceeași zi că l-a văzut pe D.T. lovindu-l pe reclamant în spate și piept și că polițistul s-a oprit când l-a văzut pe martor apropiindu-se.

26. La data de 16 mai 2001, poliția l-a audiat pe reclamant. Acesta a reiterat că a fost fugărit și a căzut, iar D.T. l-a lovit cu pumnii în stomac, l-a lovit cu picioarele în spate și l-a bătut cu un baston.

27. Audiat în aceeași zi, D.T. a negat că l-a bătut pe reclamant, declarând că nici nu avea cu el bastonul în acea zi și oferind aceeași versiune asupra faptelor ca și ceilalți polițiști și gardieni publici.

28. Doi polițiști și patru trecători au fost audiați în aceeași zi, toți declarând că niciun fel de violență nu a fost folosită de către autorități.

29. La data de 1 iunie 2001, Poliția Suceava a trimis raportul final la Parchetul Militar Bacău. S-a propus neînceperea urmăririi penale față de persoanele acuzate.

30. La data de 11 iunie 2001, Poliția Suceava a informat Avocatul Poporului și organizația Romani CRISS că ancheta privind acuzațiile de conduită abuzivă împotriva sergentului D.T. era în curs și că o soluție finală va fi dispusă de Parchetul Militar.

La 11 iulie 2001, Poliția Suceava a informat Avocatul Poporului că dosarul a fost trimis la Parchetul Militar Bacău cu propunerea de neîncepere a urmăririi penale.

2. Investigațiile Parchetului Militar

31. La datele de 20, 21 și 31 august, 3 și 13 septembrie 2001, procurorul a audiat mai multe persoane: C.C., proprietarul barului, și E.C., soția acestuia, reclamantul, fratele său, D.S. și mama acestora, D.F., patru săteni care au fost martori la conflict, viceprimarul (de două ori), unsprezece polițiști și gardieni, inclusiv D.T., și patru trecători. Toți și-au păstrat versiunea pe care au declarat-o și la Poliția Suceava. Romii implicați au susținut în principal că i-au văzut pe polițiști și pe gardieni folosind violența împotriva copiilor romi prezenți în timp ce oficialii au negat aceste acuze. Trecătorii au susținut versiunea autorităților. Directorul școlii și șeful Partidului Romilor au declarat că romii au refuzat să-și trimită copii la școală după incidente, de teama represaliilor.

32. C.C. a declarat următoarele:

„Între 20 și 30 de romi înarmați cu bâte, topoare etc. s-au adunat în jurul celor trei mașini. Am strigat la viceprimar: „Noi te-am votat la alegeri și acum vii să ne omori oamenii!” Când situația a devenit tensionată (...) am strigat la romii prezenți să nu se mai apropie de cele trei mașini și apoi am căutat să-l protejiez pe viceprimar și pe ceilalți oficiali până intrau în mașini și plecau spre Dolhasca.

Mașinile nu au fost lovite, dar romii i-au insultat pe ocupanții mașinilor până când au plecat. Nu am văzut niciun rom bătut în acea seară de către polițiști sau gardienii publici. Dar am auzit mai târziu că fiul lui D.S. (reclamantul) a fost bătut de polițiști (...)

Cât timp am fost prezent, niciunul dintre polițiști sau gardienii publici nu a lovit, insultat sau amenințat romii. Nu este adevărat că ar fi avut o natură rasială conflictul din acea seară (...)

33. Soția sa, E.C., i-a confirmat declarația.

34. Tatăl reclamantului a declarat în plus că:

„Speriat de ce se petrecea în fața barului (...) fiul meu a ieșit [din magazin] și a început să fugă spre casă, dar un gardian public l-a urmărit și apoi sergentul D.T. l-a bătut cu sălbăticie (...)

Fiul meu (...) a fugit acasă în seara zilei de 3 aprilie 2001, înspăimântat, deși știa că nu are voie să alerge [având în vedere starea sa medicală]”.

35. Reclamantul a declarat că:

„Văzând ce se întâmplă, m-am speriat și am fugit spre casă. După 4-5 pași, polițistul D.T. m-a prins din urmă, așa că am căzut la pământ.

După ce am căzut, l-am văzut pe polițistul D.T. pregătindu-se să mă lovească în cap cu bastonul, așa că i-am spus «nu mă lovi în cap, am avut o operație la cap». Acesta nu m-a ascultat și m-a lovit de mai multe ori cu bastonul și cu pumnii și m-a lovit cu picioarele peste tot trupul, în spate și piept.”

36. La data de 23 august 2001, Poliția Suceava a informat procurorul militar că polițiștii din Dolhasca nu au întocmit un raport pentru declanșarea anchetei împotriva romilor pentru insulte, pentru următoarele motive:

„Felul în care au acționat romii este un comportament pur țigănesc și nu constituie insultă.”

37. La data de 2 octombrie 2001, Parchetul Militar Bacău a decis să nu înceapă urmărirea penală, de vreme ce dovezile nu au confirmat pretensele violențe asupra reclamantului. Părțile relevante din rezoluția sa rețin următoarele:

„La un moment dat, iritat de critici [ale viceprimarului], C.C. a devenit agresiv verbal, imputându-i viceprimarului anumite aspecte ale activității sale profesionale. C.C. a ieșit din bar și, vorbind în romani, i-a incitat pe cei 20-30 de romi care erau prezenți împotriva celor doi oficiali (viceprimarul și unul dintre polițiștii care-l însoțeau).

Apreciind că situația era aproape să degenereze, întrucât romii deveniseră extrem de agresivi și violenți și erau înarmați cu obiecte contondente, polițiștii l-au înconjurat pe viceprimar pentru a-l proteja, astfel că aceștia au urcat în mașinile lor și au plecat în grabă spre centrul localității Dolhasca.

Cetățenii romi au atacat ultimul vehicul, în care se afla viceprimarul, cu obiecte contondente, dar nicio distrugere nu a fost cauzată de vreme ce vehiculul părăsise deja locul.

C.C. a declarat că nu a văzut niciun rom bătut de poliție în acea seară.

El a negat că incidentele ar fi echivalat cu un conflict rasial. Declarația sa se coroborează cu cele ale polițiștilor și gardienilor publici (care au fost audiați în cauză).

Declarațiile martorilor oculari date în favoarea reclamantului nu vor fi luate în considerare, ca fiind neconvingătoare, atât timp cât dovezile de la dosar arată că aceste persoane au sosit la locul faptei după plecarea celor trei mașini.

Mai mult decât atât, declarațiile acestor martori oculari sunt contradictorii și nu se coroborează cu declarațiile făcute de reclamant și de tatăl acestuia, care au declarat că reclamantul a fost lovit cu pumnii, picioarele și cu bastonul peste tot trupul, inclusiv în cap (...)

Această concluzie concordă cu certificatul medical din dosar (...)

Declarațiile martorilor reclamantului arată că atunci când incidentul a început, reclamantul fugea acasă, împotriva recomandărilor care i-au fost făcute (...)”

S-a considerat, de asemenea, că declarația lui C.C., susținută de cele ale polițiștilor și gardienilor publici, au confirmat faptul că nu a existat un motiv rasial al conflictului.

38. La data de 3 octombrie, procurorul militar a informat organizația Romani CRISS despre soluția sa, arătând că dovezile adunate arată că reclamantul nu a fost agresat, insultat sau amenințat de către polițiști.

39. Mama reclamantului și Romani CRISS au contestat soluția anchetei.

40. La data de 14 mai 2002, soluția procurorului a fost confirmată de către Biroul Procurorului Militar de pe lângă Curtea Supremă de Justiție, cu motivarea că în cauză nu există niciun indiciu că s-ar fi comis vreo violență împotriva unor persoane de origine romă.

3. Alte plângeri

41. La data de 19 februarie 2002, tatăl reclamantului a cerut organizației Romani CRISS să formuleze o plângere la autoritățile competente cu privire la unele incidente care s-au petrecut pe perioada anchetei. El a invocat faptul că la data de 3 septembrie 2001 procurorul militar care cerceta cazul a încercat să intimideze martorii și l-a agresat fizic pe reprezentantul Romani CRISS. Ca urmare, câțiva martori au refuzat să depună mărturie. Mai mult decât atât, el a reclamat că membrii ai forțelor de poliție au încercat să-l convingă să renunțe la plângeri, hărțuindu-i familia. La data de 7 decembrie 2001, o patrulă de poliție a sosit la casa reclamantului aproximativ la miezul nopții, dar au plecat când li s-a spus că tatăl reclamantului nu este acasă. În februarie 2002, D.T. a fost acuzat că a l-a amenințat și l-a lovit pe bunicul reclamantului.

42. La data de 19 februarie 2002, Romani CRISS a înaintat o plângere către Poliția Suceava, care a fost respinsă ca fiind nefondată la data de 20 martie 2002.

II. Dreptul intern aplicabil

43. Prevederile relevante din Codul de procedură penală și din regulamentele poliției și procurorilor militari se regăsesc în cauzele *Dumitru Popescu împotriva României* [(nr. 1), nr. 49234/99, §§ 43-46, 26 aprilie 2007] și *Barbu Anghelescu împotriva României* (nr. 46430/99, § 40, 5 octombrie 2004).

44. Prevederile relevante din Codul penal și Codul civil privind mijloacele de obținere a despăgubirii pentru

pretinsele rele-tratamente se regăsesc în cauza *Kalanyos și alții împotriva României* [(decizie), nr. 57884/00, 19 mai 2005].

45. În aceeași decizie, precum și în §§ 43-45 ale hotărârii din cauza *Dumitru Popescu (nr. 1)*, precitată, există o descriere a legislației privind plângerile împotriva rezoluțiilor procurorului (art. 278 C. proc. pen. și art. 278¹ introdus prin Legea nr. 281/24 iunie 2003, intrată în vigoare de la 1 ianuarie 2004).

ÎN DREPT

I. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 3 din Convenție

46. Reclamantul s-a plâns de relele-tratamente ce i-au fost aplicate la data de 3 aprilie 2001 de către poliție și a considerat că ancheta penală care a urmat nu a fost efectivă invocând art. 3 din Convenție, care prevede următoarele:

„Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

A. Cu privire la admisibilitate

47. Curtea reține că acest capăt de cerere nu este vădit nefondat în sensul art. 35 alin. (3) din Convenție. Nefiind identificat niciun alt motiv de inadmisibilitate, capătul de cerere va fi declarată admisibil.

B. Cu privire la fond

1. Susținerile părților

48. Guvernul nu a contestat traumatismele reclamantului, dar a susținut că, în baza concluziei anchetei naționale, pretinsa violență nu a fost comisă de către oficiali, atât timp cât nici identitatea făptuitorilor și nici data exactă la care violența a fost comisă nu au putut fi stabilite cu exactitate.

49. Citând cauzele *Klaas împotriva Germaniei* (hotărârea din 22 septembrie 1993, Seria A nr. 269, p. 17, § 29, *in fine*) și *Ribitsch împotriva Austriei* (hotărârea din 4 decembrie 1995, Seria A nr. 336, p. 24, § 32), Guvernul a argumentat că nu era normal pentru practica Curții să înlocuiască starea de fapt stabilită de instanțele naționale cu propria sa percepție asupra stării de fapt, și, ca regulă generală, le revenea acestor instanțe sarcina de a evalua dovezile ce le-au fost prezentate.

50. În opinia Guvernului, procurorul a avut dreptate atunci când nu a luat în considerare declarațiile martorilor oculari în favoarea reclamantului, de vreme ce

erau în mod evident părtinitoare și lipsite de credibilitate. S-au evidențiat totodată contradicțiile dintre declarațiile martorilor și cea a reclamantului.

51. În plus, Guvernul a considerat că ancheta desfășurată de autorități a fost adecvată și efectivă. A fost evidențiat faptul că procurorii au audiat părțile și martorii, reclamantul a fost examinat de un medic, iar faptele au fost cântărite cu multă grijă. Soluția Parchetului Militar Bacău a fost reexaminată și confirmată de un procuror militar de pe lângă Curtea Supremă de Justiție.

Argumentele au fost întemeiate pe cauza *Velikova împotriva Bulgariei* (nr. 41488/98, § 80, ECHR 2000-VI).

52. Mai mult decât atât, Guvernul a reținut că nu exista nicio legătură ierarhică sau instituțională între polițiștii acuzați, toți din Poliția Dolhasca, și anchetatori, toți din Poliția Suceava, și a apreciat că doar faptul că atât procurorul, cât și persoanele acuzate, făceau parte din forțele armate nu putea, prin el însuși, să dovedească lipsa de imparțialitate și independență a investigatorilor (a se vedea cauza *Bursuc împotriva României*, nr. 42066/98, § 103, 12 octombrie 2004).

53. Reclamantul a considerat că dosarul de anchetă conține suficiente elemente pentru a concluziona că relele-tratamente au fost aplicate de către poliție. În opinia sa, decizia de a nu reține declarațiile martorilor oculari a fost nefondată. În orice caz, autoritățile nu au reușit să furnizeze o explicație alternativă credibilă cu privire la originea traumatismelor. În opinia sa, următoarele elemente ar trebui luate în considerare ca circumstanțe agravante în favoarea susținerii gravității relor-tratamente al cărui subiect a fost: avea 14 ani la acel moment, era grav bolnav, având în vedere starea sa deosebită, atacul i-a provocat temeri serioase pentru viața sa, și era de origine romă (în contextul hărțuirii organizate a romilor de către autoritățile române). El a mai subliniat că autoritățile au acționat târziu, în noapte, iar utilizarea forței nu era nici necesară și nici proporțională în circumstanțele respective.

54. În ceea ce privește ancheta, reclamantul a susținut că aceasta nu a fost conformă cu standardele stabilite de Curte în cauza *Assenov și alții*, și a avut o durată excesivă (a se vedea cauza *Assenov și alții împotriva Bulgariei*, hotărârea din 28 octombrie 1998, ECHR 1998-VIII).

55. În opinia sa, Poliția Suceava nu putea fi imparțială în cursul anchetei de vreme ce era ierarhic superioară Poliției Dolhasca. Mai mult decât atât, el se îndoia de imparțialitatea procurorului militar.

56. Reclamantul a reamintit că în rezoluția sa din 2 octombrie 2001, Parchetul Militar Bacău doar a rezumat declarațiile polițiștilor, care erau uneori iden-

tice până la ultimul cuvânt și nu a luat în considerare, fără un motiv plauzibil, declarațiile martorilor oculari. A arătat și faptul că numai câțiva dintre romii prezenți au fost audiați și că unii dintre ei au fost intimidați de poliție și împiedicați să depună mărturie.

57. În sfârșit, reclamantul a reținut că, deși polițiștii au declarat că au fost atacați cu bâte, nicio anchetă oficială nu a fost deschisă cu privire la aceste aspecte. El a concluzionat că aceste declarații au fost doar o încercare de a justifica acțiunile poliției.

2. Aprecieră Curții

58. Pentru început, Curtea reține că este stabilit faptul că reclamantul a suferit leziuni la sau în jurul datei incidentelor. Cu toate acestea, părțile nu sunt de acord dacă leziunile au fost provocate sau nu de polițiști.

59. Curtea reamintește că art. 3 consacră una dintre valorile fundamentale ale unei societăți democratice. Chiar și în cele mai dificile împrejurări, cum ar fi lupta împotriva terorismului sau criminalității, Convenția interzice în termeni absoluți tortura sau tratamentele ori pedepsele inumane ori degradante. Spre deosebire de cele mai multe prevederi ale Convenției și Protocoloanelor nr. 1 și 4, art. 3 nu conține nicio excepție și nicio derogare nu este permisă în condițiile art. 15 din Convenție, nici chiar într-o situație de urgență publică care pune în pericol viața națiunii (a se vedea cauza *Assenov și alții*, precitată, p. 3288, § 93).

60. Relele-tratamente trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a intra sub incidența art. 3. Aprecieră acestui nivel depinde de toate circumstanțele cauzei, cum ar fi durata tratamentului, efectele sale fizice și psihice și, în anumite cazuri, sexul, vârsta și starea sănătății victimei (a se vedea cauzele *Irlanda împotriva Regatului Unit*, hotărârea din 18 ianuarie 1978, Seria A nr. 25, p. 65, § 162, *Kudla împotriva Poloniei* [GC], nr. 30210 96, § 91, ECHR 2000-XI și *Peers împotriva Greciei*, nr. 28524 95, § 67, ECHR 2001-III). Curtea a considerat un tratament ca fiind inuman pentru că, între altele, a fost premeditat, a fost aplicat timp de mai multe ore fără oprire și a cauzat fie leziuni fizice reale, fie suferințe intense psihice sau mentale. S-a considerat un tratament ca fiind degradant pentru că a trezit victimelor sentimente de teamă, angoasă și inferioritate, de natură să le umilească și să le devalorizeze (a se vedea cauza *Kudla*, precitată, § 92).

61. În aprecieră unui anumit tratament ca fiind degradant în înțelesul art. 3, Curtea va avea în vedere dacă scopul acestuia a fost de a umili sau devaloriza persoana respectivă și dacă, în ceea ce privește consecințele, a afectat nefavorabil personalitatea acesteia într-o